

ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยบ้าดเจ็บที่ศรีราชา

ดาวรัตน์ ปานดี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาวิชารัฐศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้ป่วย
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

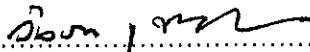
มกราคม 2549

ISBN 974-502-679-4

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

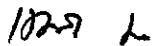
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ ดาวรัตน์ ปานดี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ไข้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา
ได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา คุณทองเกียรติ)

กรรมการ

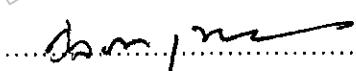
(ดร. เขมารดี มาลิงบุญ)

กรรมการ

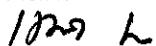
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิริยา วงศ์ราษฎร์)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วัลภา คุณทองเกียรติ)

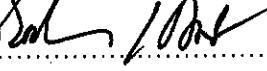
กรรมการ

(ดร. เขมารดี มาลิงบุญ)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิริยา วงศ์ราษฎร์)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สายพิน กะเมฆกิจวัฒนา)

กรรมการ

(ดร. ประชา อินัง)

บันทึกวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ไข้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณบดีบันทึกวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่... A....เดือน พฤษภาคม..... พ.ศ. 2549

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคฤดูร้อน ปีการศึกษา 2548

ประกาศคุณปาการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำ
แก่ใช้ชื่อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดีเยี่ยมจาก ผศ.ดร.วัลภา คุณทรงเกียรติ ซึ่งเป็นประธานกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.เขมารดี มาสิงบุญ ผศ.ดร.ธวิยา วชิราภรณ์ กรรมการควบคุม
วิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประดิษฐ์ผลการณ์อย่าง
กว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอขอบขอนพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ดร.ดร.สายพิณ เกษมกิจวัฒนา และคณะกรรมการสอบปากเปล่า
ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังนี้คือ ผศ.ทิพพาพร ตั้งอำนวย ดร.ภรภัทร
เยงคุณทรัพย์ ดร.ศุภร วงศ์ทัญญุ นางสมรัตน์ ภาคีชีพ นางยุพันธ์ จันทร ที่ได้ให้ความกรุณา
และอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงของแบบสอบถามทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์
ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวรรค์ประชาธิรักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ หัวหน้า
ห้องปั้นป่ายศัลยกรรมอุบัติเหตุ และเจ้าหน้าที่แผนกศัลยกรรมอุบัติเหตุทุกท่านที่อำนวยความสะดวก
และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดียิ่ง

ขอขอบพระคุณสมาชิกในครอบครัวของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศรีราชทุกท่านที่ได้ช่วยให้ข้อมูล
ต่าง ๆ ซึ่งทุกข้อมูลที่ได้รับนั้นเป็นประโยชน์และไม่อาจประเมินค่าได้

ขอขอบพระคุณ ดร.สุภากรณ์ ตัววงศ์ เพลง และอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจในวิชาการด้านต่าง ๆ และทำให้ผู้วิจัย
สามารถทำวิจัยได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ข้องและน้องนอนและเอิร์น คุณสกอล อยู่เจริญ และ
ครอบครัว ตลอดทั้งเพื่อน ๆ รุ่นพี่รุ่นน้องในสาขาวิชาการพยาบาลผู้ป่วย และเพื่อนร่วมหลักสูตร
พยาบาลศาสตร์มหาบัณฑิตทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัย
เป็นอย่างดียิ่ง

และขอขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ที่สนับสนุนทุนเพื่อการวิจัย
ในครั้งนี้

46910188: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: ความเครียด/ การเผชิญความเครียด/ สมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ

ดาวรัตน์ ปานดี: ปัจจัยที่มีผลต่อการเผชิญความเครียดของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วย
บาดเจ็บที่ศีรษะ (PREDICTORS OF COPING STRATEGIES AMONG FAMILY MEMBERS
OF PATIENTS WITH HEAD INJURY) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วัลภา คุณทองเกียรติ,
พย.ด., เอกมาธี นาสิงบุญ, D.S.N., วิทยา วิชิราวดี, พย.ด. 126 หน้า. ปี พ.ศ. 2548.

ISBN 974-502-679-4

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเผชิญความเครียดของสมาชิก
ในครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ โดยศึกษาสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะจำนวน
160 ราย ที่ได้เข้ารับการรักษาแผนกศัลยกรรมอุบัติเหตุ โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์
จ.นครสวรรค์ เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถาม
ความเครียดของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ แบบสอบถามการเผชิญความเครียด
และแบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา ค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์การทดสอบอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีระดับความเครียดและ การได้รับการสนับสนุนทาง
สังคมในระดับสูง ใช้การเผชิญความเครียดทั้งด้านการจัดการกับปัญหา การจัดการกับอารมณ์
และการจัดการแก้ปัญหาทางข้อมูลร่วมกัน โดยใช้วิธีการเผชิญความเครียดด้านจัดการกับปัญหา
มากที่สุด และพบว่า 1) อายุเป็นปัจจัยที่สามารถทำนายการเผชิญความเครียดด้านจัดการกับ
อารมณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 4.1 ($p < .01$) 2) ปัจจัยด้าน¹
ความรุนแรงของการบาดเจ็บที่ศีรษะร่วมกับการสนับสนุนทางสังคม สามารถทำนายการเผชิญ
ความเครียดด้านการจัดการแก้ปัญหาทางข้อมูลได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยสามารถร่วม
ทำนายได้ร้อยละ 9.2 ($p < .01$)

ผลงานวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปใช้ในการวางแผนการพยาบาล เพื่อลดความเครียดและ
ส่งเสริมการเผชิญความเครียดของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะได้อย่างถูกต้อง
เหมาะสม นำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

46910188: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: STRESS/ COPING/ FAMILY MEMBER WITH HEAD INJURY

DARARAT PANDEE: PREDICTORS OF COPING STRATEGIES AMONG
FAMILY MEMBERS OF PATIENTS WITH HEAD INJURY. THESIS ADVISORS: WANLAPA
KUNSONGKEIT, Ph.D., KHEMARADEE MASINGBOON, D.S.N., WARIYA WACHIRAWAT,
D.N.S. 126 P. 2005. ISBN 974-502-679-4

The purpose of this study was to examine predictors of coping strategies among family members of patients with head injury. The sample consisted of 160 family members of patients with head injury from the traumatic department, Sawanpracharak Hospital in Nakhonsawan. Data were collected from interviewing using the Demographic Data Record Form, the Stress Appraisal Questionnaire (SAQ), the Social Support Questionnaire and the Revised Jalowiec Coping Scale. Descriptive statistics, Pearson's correlation and Stepwise Multiple Regression Analysis were employed to analyze the data.

The results of this study were: the family members of patients with head injury appraised a high level of stress and a high level of social support. Coping strategies which the family members of patients with head injury used were confrontative, emotive, and palliative strategies. The strategies of coping which the samples used from the highest to the lowest were confrontative, palliative and emotive strategies. Factors that could predict coping were: 1) age could predict emotive coping at the level of 4.1 % ($p < .01$) 2) severity of head injury and social support could predict palliative coping at the level of 9.2 %($p < .01$).

The findings could be used as the guidelines for nursing intervention to provide support and advice to alleviate stress as well as to encourage family members of patients with head injury to use appropriate coping strategies.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๒
สารบัญ.....	๓
สารบัญตาราง.....	๔
สารบัญภาพ.....	๕
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในภารกิจ.....	7
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	8
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	13
การbadเจ็บที่ศีรษะ.....	13
ผลกระทบการbadเจ็บที่ศีรษะต่อผู้ป่วยและครอบครัว.....	15
แนวคิดของความเครียด.....	19
แนวคิดของการเพชิญความเครียด.....	24
ความเครียดและวิธีการเพชิญความเครียดของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยbadเจ็บที่ศีรษะ.....	33
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเพชิญความเครียดของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยbadเจ็บที่ศีรษะ.....	36

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	50
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	54
การพิทักษ์สิทธิ์ของกลุ่มตัวอย่าง.....	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	56
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
5 สรุป ภาระรายผล และข้อเสนอแนะ.....	71
สรุปผลการวิจัย.....	71
ภาระรายผล.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	83
บริษัทฯ.....	87
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก.....	100
ภาคผนวก ข.....	102
ภาคผนวก ค.....	110
ภาคผนวก ง.....	118
ภาคผนวก จ.....	123
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	126

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ($n = 160$).....	59
2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสมาชิกในครอบครัว ผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ($n = 160$).....	61
3 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับ ความเครียดของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ ($n = 160$).....	63
4 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวนและร้อยละจำแนกตาม การสนับสนุนทางสังคมรายตัวของสมาชิกในครอบครัวผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ ($n = 160$).....	64
5 ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเผชิญความเครียดรายตัว และค่าร้อยละจำแนกตามวิธีการเผชิญความเครียดรายตัวที่ก่อให้เกิดความเสียหาย มากที่สุด ($n = 160$).....	65
6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยแสดงในรูปตารางแมตทริกส์สหสัมพันธ์ (Correlation Matrix).....	66
7 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณแบบขั้นตอนเพื่อหาปัจจัย ที่มีผลต่อการเผชิญความเครียดด้านการจัดการกับอารมณ์.....	68
8 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคุณแบบขั้นตอนเพื่อหาปัจจัย ที่มีผลต่อการเผชิญความเครียดด้านการแก้ปัญหาทางอ้อม.....	69

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย..... 10